

Asia: VN/34692/2024

Lausuntopyyntö toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Velvoitteeseen ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, velvoitteeseen hakea ensisijaista etuutta ja perusosan alentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Perusosan suuruuteen liittyvä lausuntopalaute:

-

Tiedon saamiseen ja luovuttamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Kunnan rahoitusosuuden lisäämiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Asumismenojen tarkentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Vaikutusten arviointiin liittyvä lausuntopalaute:

-

Muu lausuntopalaute:

Esityksen perusteella ei voida muodostaa riittävän täsmällistä kuvaa siitä, mitä muutos konkreettisesti tarkoittaisi toimeentulotuesta korvausta saavien asiakkaiden lääkeostojen ja niiden korvauskäsittelyn kannalta. Nyt esitettävät muutokset, joissa korostetaan toimeentulotuesta korvattavan lääkehoidon välttämättömyyttä sekä Kelalle annettava oikeus arvioida välttämättömyyttä tapauskohtaisesti ennakoivat kuitenkin sitä, että toimeentulotuen piiriin kuuluvien lääkeostojen käsittely tulisi monimutkaistumaan vielä nykyisestäkin. Tämä heikentäisi kohteena olevan asiakkaan asemaa, lisäisi neuvonnan tarvetta sekä vaikeuttaisi Kelan tekemien toimeentulopäätösten soveltamista eli lääkekorvauskäsittelyn toimeenpanoa apteekeissa.

Jo tälläkin hetkellä apteekissa tapahtuvaan lääkkeiden toimeentulotukikorvauskäsittelyyn liittyy tarpeetonta tulkinnanvaraisuutta, joka vaikeuttaa ja hidastaa käsittelyä sekä altistaa virheille. Monimutkaisuutta kuvaa se, että Kela ohjaa toimeentulon piiriin kuuluvien lääkkeiden käsittelyä apteekkeille suunnatulla 40-sivuisella (!) menettelyohjeella. Ohjeen monimutkaisuuden vuoksi on selvää, että jos sen sisältö on tulkinnanvaraista ammattilaiselle, on se sitä erityisesti tuen piirissä olevalle asiakkaalle. Asiakkaan onkin usein hankala ymmärtää korvataanko jokin hänelle määrätty lääke toimeentulotuesta vai ei, mikä lisää neuvonnan ja ohjeistuksen tarvetta.

Ohjeen sisältöä koostettaessa ei ole myöskään riittävästi pohdittu sen soveltamista tietojärjestelmäkäsittelyyn. Nykyistäkään ohjetta ei voida kohtuullisin kustannuksin muuntaa käsittelyyn käytettävien tietojärjestelmien edellyttämiksi käsittelysäännöiksi, mikä helpottaisi käsittelijän työtä sekä vähentäisi tulkinnan tarvetta sekä siihen liittyviä virheitä. Toimeentulotukilääkkeiden korvauskäsittely apteekissa edellyttää kokeneeltakin ammattilaiselta runsaasti käytännön osaamista, muistinvaraista toimintaa sekä turvautumista menettelyohjeeseen. Mikäli apteekki taas tekee käsittelyyn liittyvässä tulkinnassaan virheen, Kela voi vähentää virheen apteekin tilittämästä ostosta apteekin tappioksi.

Perustoimeentulotuesta korvattavien lääkehoitojen korvausperusteita tulisikin monimutkaistamisen sijasta yksinkertaistaa ja tehdä niihin liittyvät perusteet ymmärrettävämmäksi sekä asiakkaille että apteekkilaisille. Suoraviivaistaminen tukisi myös koneellisen käsittelyn kehittämistä, jolloin vältettäisiin myös tarpeettomia eri toimijoille aiheutuvia johdannaiskustannuksia. Suoraviivaistaminen voisi parhaimmillaan tukea myös viranomaisinformointia. Jatkossa esimerkiksi tieto asiakkaalle määrätyn lääkehoidon sisältymisestä toimeentulotukeen voitaisiin tuottaa esim. osana rakenteilla olevan lääketietovarannon julkisia lääkehakutoiminnallisuuksia.

Esityksessä tulisi myös nykyistä paremmin huomioida heikommassa asemassa olevien erityisryhmien, kuten lääkkeiden koneellisen annosjakelun piirissä olevien potilaiden aseman turvaaminen. Näillä asiakkailla mahdollisuus vaikuttaa oman lääkehoitonsa sisältöön ja ottaa omaehtoisesti kantaa sen tarpeellisuuteen on rajoitettu. Asia on huomioitu nykyisessä soveltamisohjeistuksessa, mutta esitysluonnoksessa asiaan ei oteta kantaa.

Antila Juha
Receptum Oy

Jansen Ari
Receptum Oy

